

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ 16 december 2024

Klager: Dhr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, ten tijde van klacht verblijf houdend in XXXXXX, XXXXXX te XXXXXX, bijgestaan door mevr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon.

Aangeklaagden: Dhr. XXXXXX, psychiater (zorgverantwoordelijke op de XXXXXX destijds) en mevr. XXXXXX verpleegkundig specialist (en zorgverantwoordelijke)

Zitting: klager heeft gekozen voor een schriftelijke afhandeling

Klachtnummer: 24.107

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft

- 1 Niet opnemen in een accommodatie in strijd met artikel 8:7, lid 1, Wvvgz.
- 2 Tijdens insluiting niet mogen eten drinken en beperking van het recht om de advocaat te raadplegen.
- 3 Niet voorbespreken van de aanvraag zorgmachtiging met de zorgverantwoordelijke.
- 4 Beperken van de bewegingsvrijheid.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid

De commissie ingevolge de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz), heeft in overeenstemming met haar reglement ex. artikel 10.4 lid 2 Wvvgz, de klacht van de heer XXXXXX, in behandeling genomen.

De commissie is betreffende de klacht tot de volgende beslissing gekomen.

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 19 november 2024 heeft de klachtencommissie het klachtformulier d.d. 19 november 2024 van klager ontvangen. Aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, zijn van de klachten van klager in kennis gesteld.
- De schriftelijke uitnodigingen voor de hoorzitting zijn verzonden op 25 november 2024. De Commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen.
- De Commissie heeft op 2 december 2024 een schriftelijke reactie ontvangen van aangeklaagden. Deze reactie is verzonden aan klager en de pvp.
- De hoorzitting was gepland op 5 december 2024, maar klager heeft zich ziekgemeld.
- De zitting is verplaatst naar 16 december 2024, maar klager heeft op 9 december 2024 te kennen gegeven de zaak schriftelijk te willen afdoen.
- In aanloop naar de zitting zijn de volgende e-mails ontvangen van klager: 4 en 5 december 2024 diverse e-mails met een toelichting van de klacht ontvangen door de Klachtencommissie.

3. De feiten – voor zover van belang

Er hebben meerdere beoordelingen plaatsgevonden in verband met de aanvraag van een crisismaatregel en/of zorgmachtiging vanaf augustus 2023. Klager is in die periode meerdere malen opgenomen in een accommodatie. De klachten van klager hebben betrekking op deze periode.

De klacht over beperking van de bewegingsvrijheid heeft betrekking op de periode van 27 december 2023 tot 30 augustus 2024.

4. Standpunt klager

Klager is op 4 augustus 2023 opgenomen in XXXXXX en daarna overgeplaatst naar de XXXXXX in XXXXXX. Hoewel hij daar wilde blijven, is hij niet langer opgenomen, hetgeen een schending van artikel 8:7, lid 1, Wvggz inhoudt (het niet verlenen van de zorg zoals opgenomen in de crisismaatregel).

Op 27 september 2023 is klager ingesloten, zonder eten en drinken, en zonder dat hij zijn advocaat mocht bellen.

In oktober 2024 is een zorgmachtiging aangevraagd zonder dat de zorgverantwoordelijke dit met klager heeft besproken. Er is niet gesproken over het invullen van een zorgkaart of over ondersteuning door de pvp. Zijn advocaat heeft hem pas kort tevoren over de zitting geïnformeerd.

In december 2023 zijn zijn vrijheden (grotendeels) ingetrokken op XXXXXX, terwijl hij daarvoor op de XXXXXX wel vrijheden had. Op 27 december 2023 werden al zijn vrijheden ingetrokken tot 30 augustus 2024 vanwege het vermoeden van middelengebruik. Hij mocht in deze periode ook niet naar de tandarts.

4. Standpunt aangeklaagden

Klacht 1 Rondom 4 augustus 2023

Betrokkene is op 4 augustus 2023 beoordeeld voor een crisismaatregel op verzoek van de politie, naar aanleiding van meldingen van overlast, vernielingen in het ouderlijk huis en dreigende agressie. Voorafgaand aan de crisismaatregel is verplichte zorg toegepast in de vorm van overplaatsing naar een locatie die geschikt is voor beoordeling. Er werd een negatieve beoordeling gegeven: er was geen sprake van een stoornis anders dan een persoonlijkheidsstoornis en een stoornis in het gebruik van middelen. Uit de medische verklaring konden deze stoornissen op dat moment niet worden gezien als een stoornis in de zin van de Wvggz. Verder was er geen onmiddellijk dreigend ernstig nadeel (medische verklaring van 4 augustus 2023). Klager had op dat moment geen hulpvraag, anders dan voor primaire levensbehoeften (woning, werk, en eventueel zorg rond drugsgebruik), zoals vermeld in de verklaring. De opname kon niet worden doorgezet omdat geen verplichte zorg mogelijk was en de hulpvraag niet paste binnen de setting van de crisisbeoordeling in het kader van de geestelijke gezondheidszorg. Bovendien was klager op dat moment ambivalent (neerbuigend naar de hulpverlening en moeder) en had hij geen echt commitment.

2. Rondom 27 september 2023

Klager stelt dat hij op 27 september 2023 was ingesloten in de EBK. Uit de stukken blijkt echter dat dit plaatsvond van 25 september 2023 tot 26 september 2023 in de separeer in XXXXXX. Op 26 september 2023 is hij overgeplaatst naar de XXXXXX, waar hij verbleef op de groep. In de decursus staat vermeld dat klager eten en drinken kreeg aangeboden, maar dat hij daarmee gooide. Over contact met een advocaat is niets vermeld. Normaliter wordt dit toegestaan.

3. Rondom oktober 2023

Er hebben meerdere beoordelingen plaatsgevonden in het kader van het aanvragen van maatregelen (CM en ZM) vanwege de ervaren noodzaak tot het verlenen van verplichte zorg. Enkele data:

21 december 2023: zorgmachtiging van 30 mei 2022 niet verlengd
7 augustus 2023: negatieve medische verklaring voor een crisismaatregel
25 augustus 2023: dwangopname middels crisismaatregel beëindigd
18 september 2023: dwangopname middels crisismaatregel beëindigd
25 september 2023: heropname en aanvraag zorgmachtiging

Op 6 oktober 2023 vond een zorg-afstemmingsgesprek plaats, waarbij het vervolgbeleid en dus ook de zorgmachtiging zijn besproken.

De beoordeling voor de medische verklaring door de onafhankelijke psychiater vond plaats op 3 oktober 2023.

De zorgkaart werd op 9 oktober 2023 ingevuld met klager. De aanvraag voor de zorgmachtiging is dus wel herhaaldelijk besproken.

4. Rondom december 2023

Deze klacht is reeds beoordeeld door de klachtencommissie (klacht 23.104). Het verweer van destijds wordt herhaald. Klager was overigens niet bij het XXXXXX instituut in mei, juni, juli en augustus 2024.

5. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de klacht, het verweer en de nader door klager ingebrachte stukken, komt de Commissie tot de volgende overwegingen.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk.

De Commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De Commissie acht het verder van belang dat de verplichte zorg als doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven, vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

6. Oordeel Commissie

De klacht betreft:

1. Niet opnemen in een accommodatie in strijd met 8:7 lid 1 Wvggz)
2. Tijdens insluiting: niet mogen eten en drinken en beperking in het recht de advocaat te raadplegen
3. Niet voorbespreken van de aanvraag zorgmachtiging met de zorgverantwoordelijke
4. Beperking van de bewegingsvrijheid

De Commissie stelt vast dat geklaagd kan worden over het niet toepassen van verplichte zorg op grond van artikel 8:7, lid 1, Wvggz, ingevolge de klachtgrond in artikel 10:3, sub e, Wvggz.

Gelet op de ingebrachte stukken kon echter geen verplichte zorg worden gegeven vanwege het ontbreken van een crisismaatregel. Immers, er was geen afdoende medische verklaring, omdat werd vastgesteld dat er geen sprake was van een stoornis anders dan een persoonlijkheidsstoornis en stoornis in het gebruik van middelen, en er geen onmiddellijk dreigend ernstig nadeel was (medische verklaring van 4 augustus 2023). Omdat er geen verplichte zorg kon worden toegepast, verklaart de Commissie deze klacht **ongegron**d.

Klacht 2

De datum die klager noemt, zal hoogstwaarschijnlijk de datum zijn die aangeklaagden noemen, gelet op de stukken. Uit de decursus blijkt dat klager eten en drinken kreeg aangeboden, maar dat hij ermee gooide. Deze klacht betreft echter geen klacht op grond van de Wvggz en is daarom **niet ontvankelijk**

Klager stelt dat hij zijn advocaat niet mocht bellen vanuit de separeer. Deze klacht is ontvankelijk. De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 10 maart 2023 (ECLI:NL:HR:2023:380) benadrukt dat, ook indien een cliënt is opgenomen in de separeer, hij recht heeft op contact met zijn advocaat.

"In verband met contact met een advocaat wijst de Hoge Raad op art. 8:9 lid 5 Wvggz dat bepaalt dat de zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke geen beperkingen opleggen in het contact van de betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten. In de parlementaire geschiedenis is bij deze bepaling opgemerkt dat de vrije toegang van de advocaat tot de betrokkene al blijkt uit (thans) art. 1:7 lid 3 Wvggz, waarin (thans) art. 45 Sv van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Hieruit volgt dat de zorgaanbieder, geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke ook geen beperkingen mogen opleggen in het contact van de betrokkene met de advocaat".

De klachtencommissie kan echter, gelet op hetgeen naar voren is gebracht in de stukken, niet vaststellen of klager in zijn rechten is beperkt. Er is niets vermeld over de vraag of hij mocht bellen, noch over de weigering hiervan. Klager heeft ook niet onmiddellijk na de separatie in september 2023 zijn klacht ingediend, waardoor het na meer dan een jaar moeilijk is vast te stellen of hij destijds in zijn rechten is beperkt.

De Commissie verklaart de klacht daarom **ongegron**d, maar vraagt aangeklaagden uitdrukkelijk aandacht te besteden aan de genoemde passage in het arrest van de Hoge Raad.

Klacht 3, niet voorbespreken van de aanvraag zorgmachtiging met de zorgverantwoordelijke.

De geneesheer-directeur dient de betrokkene te informeren over de aanvraag van de zorgmachtiging, ingevolge artikel 5:4, lid 2, Wvggz. Daarin wordt tevens vermeld dat de hulp van de pvp kan worden gevraagd. Klager stelt niet of hij deze informatie heeft ontvangen, maar klaagt erover dat de zorgverantwoordelijke de aanvraag niet met hem heeft besproken.

Aangeklaagden noemen meerdere momenten waarop de aanvraag voor de zorgmachtiging is besproken. Uit de stukken blijkt dat de zorgkaart met klager is ingevuld op 9 oktober 2023. Het feit dat zijn advocaat hem pas later heeft benaderd, kan aangeklaagden niet worden verweten.

Het niet voorbespreken van de aanvraag zorgmachtiging met de zorgverantwoordelijke is echter geen klachtgrond, genoemd in artikel 10:3 en daarom **niet ontvankelijk**.

Klacht 4 beperking bewegingsvrijheid

Deze kwestie is reeds beoordeeld door de klachtencommissie onder klachtnummer 23.104.

Deze klacht is **niet ontvankelijk**.

7. Beslissing

De Commissie verklaart klachten

1. Niet opnemen in een accommodatie in strijd met artikel 8:7 lid 1 Wvvgz: **ongegrond**
2. Tijdens insluiting niet mogen eten of drinken: **niet ontvankelijk**
beperking in het recht de advocaat te raadplegen: **ongegrond**
3. Niet voorbespreken van de aanvraag zorgmachtiging met de zorgverantwoordelijke: **niet ontvankelijk**
4. Beperken van bewegingsvrijheid: **niet ontvankelijk**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXX, plv. voorzitter klachtencommissie
Mw. XXXXXX, psychiater en lid van de klachtencommissie
Dhr. XXXXXX, lid van de klachtencommissie

In afwezigheid van mw. XXXXXX, secretaris.

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De Commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kan worden verzocht. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Dhr. XXXXXX, klager,
- mevr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon,
- dhr. Mr. XXXXXX, advocaat van klager,
- Dhr. XXXXXX en XXXXXX psychiater/plv zorgverantwoordelijke, aangeklaagden
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. Mr XXXXXX, voorzitter klachtencommissie,
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.